

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoCsp/7/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8717211383
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8717211383.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Daniely Babinovej a Mgr. Miloša Koleka, v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s. r. o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, zastúpeného TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., advokátska kancelária, Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, proti žalovanej: X. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. Z. XX, XXX XX X. B., o zaplatenie 202,25 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 21.10.2019 č. k. 18Csp/133/2017 - 125 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok vo výrokoch II. a III.

Nepriznáva stranám náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 108,41 eur s prísl., a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol, vyslovil, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie žalobu posúdil ako čiastočne opodstatnenú. Mal za preukázané, že žalovaná neuhradila cenu za poskytnuté telekomunikačné služby v zmysle faktúr vystavených právnym predchodcom žalobcu v lehote splatnosti, a preto vznikol žalobcovi nárok na zaplatenie žalovanej sumy. Žalovaná tým, že neuhradila cenu za dodané služby včas, dostala sa do omeškania, a tým žalobcovi vzniklo právo na zaplatenie úrokov z omeškania v zmysle § 517 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie zamietol žalobu v prevyšujúcej časti ohľadom zmluvnej pokuty žiadanej vo výške 93,84 eur a v tejto časti nárok vyhodnotil ako neopodstatnený. Uviedol, že ide o zmluvnú pokutu, ktorej výška je v hrubom nepomere k predmetu plnenia. Ide v tejto súvislosti o úžeru podľa § 39a Občianskeho zákonníka, ktorá spôsobuje neplatnosť právneho úkonu vzhľadom na postavenie žalovanej ako spotrebiteľa v predmetnom vzťahu. Uviedol, že ohľadom zmluvnej pokuty neboli zmluvné podmienky individuálne dojednané, ide o formulárové zmluvy s dodatkami, do ktorých sa údaje len dopisujú a žalobca nepreukázal, v akom rozsahu porušila žalovaná zmluvné podmienky, čo odôvodňuje zamietnutie žaloby v tejto časti.

3. O trovách konania strán sporu rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 2 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku, a to proti výrokom II. a III. podal včas odvolanie žalobca, ktorý navrhol v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, aby žalobe o zaplatenie 93,- eur bolo vyhovené, alternatívne navrhol v tejto časti rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uplatnil si náhradu vzniknutých trov konania. Poukazuje na to, že účelom zmluvnej pokuty je donútiť dlžníka pod hrozbou majetkovej sankcie k riadnemu splneniu záväzku. Zmluvná pokuta teda

predovšetkým predstavuje hrozbu dlžníkovi, že pokiaľ nesplní svoju zmluvnú povinnosť, vznikne mu povinnosť poskytnúť pre tento prípad dojednané plnenie, teda pokutu. Dojednaná zmluvná pokuta má predovšetkým čeliť porušeniu povinnosti, lebo ak bude zabezpečená povinnosť splnená, bola hlavná funkcia zmluvnej pokuty vyčerpaná. Závazok účastníka riadne a včas plniť cenu za poskytovanie služieb je definovaný v bode 3 Dodatku, ako aj v ods. 1 písm. b) Dodatku. Žalovaná sa dostala do omeškania s platením faktúr za služby poskytované jeho právnym predchodcom, porušila svoje povinnosti, neuhrádzala faktúry vystavené za poskytnuté služby riadne a včas, žalovaná túto skutočnosť nerozporovala a súd prvej inštancie toto porušenie zmluvných povinností vôbec nezohľadnil. Zdôraznil, že zmluvná pokuta plní funkciu prevenčnú a ďalej funkciu reparačnú, keď je tiež sankciou pre toho, kto porušil povinnosť. Žalobca má za to, že spôsob, akým došlo k dohode o zmluvnej pokute, je individuálne dojednanie zmluvnej pokuty s ohľadom na to, že žalovaná mala možnosť vybrať si mobilný telefón a k tomu poskytovanú službu zo širokej škály ponúkaných tovarov, k čomu je logicky napočítaná suma zmluvnej pokuty. Zmluvná pokuta totiž predstavuje paušalizovanú náhradu škody, ktorá vznikla veriteľovi v dôsledku neplnenia záväzku žalovanej zotrvať počas vymedzenej doby viazanosti v zmluvnom vzťahu. Zmluvnou pokutou si žalobca zabezpečuje zároveň návratnosť poskytnutej zľavy zo stanovenej ceny, poskytnutej služby alebo navrátených zariadení, ktoré boli žalovanej poskytnuté v rámci zvýhodnenej ceny. Právny predchodca žalobcu určil základ výšky zmluvnej pokuty vo vzťahu k cene poskytnutého zariadenia a zľavenej cene za poskytnuté služby a v prípade neplnenia si svojich povinností je žalovaný povinný v podobe zmluvnej pokuty vrátiť cenové zvýhodnenie, ktoré používal počas trvania záväzkového vzťahu. V konečnom dôsledku je logické, že čo môže byť pre dodávateľa telekomunikačných služieb podstatnejšie ako riadne platiaci zákazník. Žalovaná mala možnosť vybrať si mobilný telefón a k tomu poskytovanú službu, k čomu je logicky napočítaná suma zmluvnej pokuty. Zároveň zdôrazňuje, že žalovanej bola vyúčtovaná zmluvná pokuta so zohľadnením počtu dní, ktoré uplynuli z doby viazanosti, a to vrátane dní, počas ktorých bola žalovaná ešte pripojená, však zmluvné povinnosti si neplnila. Zmluvná pokuta vo výške 200,- eur, ktorá bola v dodatku vyjadrená regresívnym spôsobom znamená, že základ zmluvnej pokuty sa znižuje o čiastku zodpovedajúcu počtu dní uplynutých z doby viazanosti, teda do doby prerušenia poskytovania služieb. Základ zmluvnej pokuty je uvedený v tabuľke č. 1 Dodatku ako počiatočná suma, ktorá bude klesať. Výška základu zmluvnej pokuty tak závisí od zákazníkom zvoleného typu programu služieb, poskytnutých benefitov a tiež od typu mobilného telefónu a všetky tieto okolnosti majú vplyv na výšku zmluvnej pokuty, čo do jej základu. Zároveň poukázal na podobné rozhodnutia súdov, ktoré akceptovali vyjadrenú argumentáciu žalobcu. Na základe týchto dôvodov navrhol žalobca podanému odvolaniu vyhovieť.

5. Žalovaná sa k odvolaniu nevyjadрила.

6. Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu v zmysle zásad vyjadrených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu dôvodné nie je.

7. Podľa § 52 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

8. Podľa § 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť

sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

9. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

10. Podľa § 53 ods. 12 Občianskeho zákonníka, neprijateľnosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená, a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

11. Podľa § 544 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda. Zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

12. Odvolateľ tvrdil, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k zmluvnej pokute spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pričom argumentoval tým, že dojednaná zmluvná pokuta spĺňa všetky zákonné požiadavky.

13. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý právny predpis), alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

14. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, pričom nemožno mať pochybnosti ani o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie.

15. Je zrejmé, že právny predchodca žalobcu a žalovaná uzatvorili dňa 27.02.2015 Dodatok k zmluve o poskytovaní verejných služieb podľa zákona č. 351/2011 Z. z., z ktorého pre zúčastnené strany vznikli práva a povinnosti. Na základe Dodatku sa právny predchodca žalobcu zaviazal poskytovať žalovanej telekomunikačné služby a žalovaná zaplatiť za poskytnuté služby cenu stanovenú v Dodatku a v Cenníku. Žalobca sa domáha zaplata zmluvnej pokuty, ktorá je vypočítaná podľa vzorca vyjadrujúceho denné klesanie zo základu pre výpočet počas plynutia doby viazanosti, až do skončenia Zmluvy v dôsledku porušenia záväzku viazanosti alebo do dňa prerušenia poskytovania telekomunikačných služieb v dôsledku porušenia záväzku viazanosti. Za každý deň plnenia zmluvy sa teda základ pomerne znižuje.

16. Ustanovenia o zmluvnej pokute tvorili predtlač Dodatku k zmluve bez možnosti voľby jej prijatia alebo odmietnutia. Zmluvná pokuta je dojednaná v bode 3 Dodatku k Zmluve o poskytovaní verejných služieb uzavretého podľa zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách (ďalej len Dodatok).

17. Žalobca právo na zmluvnú pokutu odvodzuje od ust. § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka a od spotrebiteľských zmlúv (Zmluvy o pripojení a Dodatku k zmluve), ktoré ako typové zmluvy sú uzatvárané vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy, a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje.

18. Je potrebné konštatovať, že Zmluva o poskytovaní verejných služieb zo dňa 27.02.2015 uzatvorená medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, v ktorej právny predchodca žalobcu vystupoval v postavení dodávateľa, keďže konal v rámci predmetu svojej obchodnej, teda podnikateľskej činnosti a žalovaná vystupovala ako spotrebiteľ. Súd prvej inštancie na predmetnú zmluvu správne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Rovnako je potrebné vyhodnocovať aj ustanovenia upravujúce zmluvnú

pokutu. Aj dojednanie o zmluvnej pokute je súčasťou formulárovej zmluvy vyhotovenej právnym predchodcom žalobcu. Aj odvolací súd má za to, že dojednanie o zmluvnej pokute nachádzajúce sa v ustanoveniach Dodatku k tejto zmluve nebolo individuálne dohodnuté podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné dojednania dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Rovnako správne bolo súdom prvej inštancie vyhodnotené, že zmluvné dojednanie týkajúce sa zmluvnej pokuty je neprijateľné zmluvné dojednanie, spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán na úkor spotrebiteľa a z toho dôvodu je neplatné. Ak by sa aj považovala Dohoda o zmluvnej podmienke za platnú, je zrejmé, že spotrebiteľ by zmluvnú pokutu bol povinný uhradiť aj vtedy, ak by zrealizoval úkon smerujúci k ukončeniu zmluvy. Žalobca totiž právo na zaplatenie zmluvnej pokuty odvodzuje od nesplnenia povinnosti zaplatiť splatné faktúry za poskytnuté služby alebo od nesplnenia povinnosti zotrvať po určitú dobu vo vzťahu, čo je neakceptovateľné. Rovnako neobstojí poukaz žalobcu na to, že zohľadňoval časový aspekt porušenia povinnosti s klesajúcou sumou zmluvnej pokuty. V tejto súvislosti je potrebné si uvedomiť, že nie každé prípadné porušenie povinnosti je rovnakej intenzity, významu a následkov. Porušením povinnosti pritom nemôže byť využitie oprávnení daných zákonom, či dohodou.

19. Zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, lebo sa jedná o štandardnú typovú zmluvu, a ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie (čl. 98), podľa ktorého v záujme naplnenia jedného zo základných práv Európskej únie politiky štátov je zabezpečiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Právny predchodca žalobcu ako osoba podnikajúca na trhu elektronických komunikácií má odbornú prevahu nad spotrebiteľmi, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou.

20. Dojednanie zmluvnej pokuty za nezaplatenie ceny za poskytnuté služby je neakceptovateľné a na tom nič nemení fakt, že žalobca sa snažil zohľadniť časový aspekt porušenia tejto povinnosti vyjadrujúci klesanie základu zmluvnej pokuty počas plynutia doby viazanosti do dňa prerušenia poskytnutia služieb v dôsledku nezaplatenia sumy za poskytnuté služby. Pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Zmluvná pokuta, tak ako bola dojednaná, umožňuje poskytovateľovi služieb požadovať od spotrebiteľa zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške podstatne prevyšujúcej pohľadávku vzniknutú porušením záväzku zaplatiť sumu poskytnutých služieb. Takáto výška zmluvnej pokuty je v rozpore s dobrými mravmi.

21. Dojednaná zmluvná pokuta je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je neplatná. Z neplatnej zmluvnej podmienky nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanej povinnosť plniť.

22. Priznanie plnenia z takejto zmluvnej podmienky je v priamom rozpore so zákonom. Ak by súd priznal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, išlo by o tolerovanie pokračujúceho protiprávneho stavu zo strany súdu a popieranie vysokého záujmu EÚ a práva EÚ na ochrane práv spotrebiteľa. Súdom ako orgán členského štátu EÚ je pri poskytovaní ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami povinný ex offio skúmať, či voči spotrebiteľovi nie je uplatňované plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, a to aj z takej, ktorú súd už skôr judikoval (§ 53a OZ).

23. Odvolací súd tiež dodáva, že pokiaľ ide o primeranosť zmluvnej pokuty, neprijateľnú zmluvnú podmienku obsahujúcu zmluvnú pokutu súdy nemôžu upravovať, a teda ani moderovať plnenie z nej (do pozor. rozsudok Súdneho dvora EÚ C - 618/10).

24. Správnemu rozhodnutiu vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok o nepriznaní náhrady trov konania žiadnej zo sporových strán, s poukazom na správne závery súdu prvej inštancie o približne rovnakom pomere úspechu resp. neúspechu sporových strán v konaní.

25. Za daného stavu preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietavom výroku, vrátane závislého výroku o trovách konania, postupom podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

26. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobca vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemá právo na náhradu trov a žalovanej v tomto štádiu konania žiadne trovy nevznikli, preto bolo rozhodnuté, že náhrada trov odvolacieho konania sa stranám nepriznáva.

27. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).